

Rapport om småbarns tannhelse i Oslo avdekker informasjonssvikt:

Avhengig av ildsjeler

Fem studenter med tverrfaglig bakgrunn kom sist høst med en rapport om småbarns tannhelse i Oslo, med spesiell oppmerksomhet rettet mot ikke-vestlige innvandrere. De mener det kan være mye å hente ved å bedre informasjonsflyten, særlig mellom tannhelsetjenesten og helsestasjonene. Manglende rutiner gjør at mye avhenger av ildsjeler, sier rapporten.

Hilde Røren er en av fem studenter som fant sviktende informasjonsrutiner mellom helsestasjoner og tannhelsetjenesten.

Halvparten av alle treåringer med ikke-vestlig bakgrunn har karies, mot bare en sjettedel av etnisk norske barn. For barn under tre år er det helsesøster som har hovedansvaret for informasjon, forebygging og eventuell henvisning til tannhelsetjenesten. Mange helsesøstre sier at de savner informasjon fra tannhelsetjenesten, mens folk i tannhelsetjenesten sier de ønsker mer kontakt med helse-

stasjonene. Kjernen til problemet synes å være at ingen vet hvem som har ansvaret for at informasjonen flyter, mener studentene som sto bak rapporten som ble laget i regi av Prosjektforum ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet i Oslo. Tidende møtte én av dem i januar. Hilde Røren forteller hvordan de utførte studien og hvilke tiltak de har foreslått for å bedre informasjonsflyten:

– I utgangspunktet visste vi ingenting, verken om småbarns tannhelse eller om tannhelsetjenesten og ansvarsfordelingen mellom denne og andre helsepersonellgrupper. Derfor begynte vi med å gjennomføre en del kvalitative intervjuer innenfor tannhelsefeltet i Oslo. Vi trodde da at vi ville finne fakta som underbygget vår løse teori om at innvandrerforeldre ikke får med seg budskapet om hvordan de skal ivareta barnas tannhelse. Det vi imidlertid etter hvert mente å finne, var at årsaken til mangelfull informasjon og kunnskap ikke bare ligger i kulturforskjeller og innvandreres språkproblemer, men snarere i systemet og mangelfulle informasjonsrutiner helsepersonellgruppene imellom.

– Hvordan kom dere frem til dette?

– Studien er basert på kvalitative intervjuer med personer som jobber ved et representativt utvalg helsestasjoner og tannklinikker i Oslo. De fleste i Oslos østre bydeler, der det er flest innbyggere med innvandrerbakgrunn. Som kontroll, ønsket vi også å ha med noen informanter fra andre bydeler, men det fikk vi ikke gjennomført. I tillegg til helse- og tannhelsepersonell har vi snakket med innvandrere, særlig småbarnsmødre. De har vi oppsøkt ved norskopplæringssteder; i Drammen og Oslo.

– Hvilke konklusjoner trekker dere etter intervjuene med innvandrerne?

– Vi fant at det var store forskjeller både når det gjelder norskkunnskaper og kunnskaper om tannhelse og hvor-

dan den skal ivaretas; så det er ikke mulig å si noe generelt om det. Det vi imidlertid kan slå fast er at interessen for temaet i høyeste grad er til stede. Det betyr at hvis de personene vi har snakket med er representative, er det ikke ønsket om å gjøre det beste for barnas tannhelse som svikter, men tilgangen til informasjon og kunnskap om hvordan.

– Hva fant dere ut etter å ha snakket med helsesøstre og tannhelsepersonell?

– Helsesøstrene, som har ansvaret for informasjon til småbarnsforeldre, er avhengige av å få overført ny kunnskap fra tannhelsetjenesten. Og tannhelsetjenesten trenger å få informasjon om hva som foregår på helsestasjonen og hva helsesøstre opplever i sin kontakt med brukerne der. Det vi skjønte av det vi er blitt fortalt, er at det er ulik praksis og forskjellige rutiner for informasjonsutveksling, i den grad det foregår utveksling, og at hvordan ting gjøres nærmest er basert på tilfeldigheter. Noen steder er de fornøyd med informasjonsutvekslingen; noe som ser ut til å være personavhengig, mens det andre steder er lite kontakt mellom tannhelsepersonell og helsestasjonene. Der er man gjerne misfornøyd med situasjonen på begge sider, uten at noen vet hvor ansvaret skal plasseres.

– Hvilke tiltak har dere foreslått for å bedre informasjonsflyten?

– Vi mener først og fremst at det er tannhelsetjenesten som bør få ansvaret for å ta initiativ til at det skjer ting på lavere nivå. Vi mener også at det er behov for nedfelte og skrevne rutiner for informasjonsdeling. Dessuten foreslår vi at det skal være faste regulære møter mellom tannhelsetjenesten og helsestasjonene, enten dette skal foregå årlig eller kanskje hyppigere.

– Når det gjelder andre konkrete tiltak, synes vi det er en god idé å etablere en internettportal, slik at alle kan lese og dele det som finnes av tilgjengelig og oppdatert informasjon. For å nå innvandrergruppene med budskap om tannhelse har vi blant annet foreslått å se på om det kan være mulig å nå målgruppen gjennom radiostasjonene som sender på ulike minoritetsspråk, forteller Hilde Røren.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi